

Η ΜΥΣΤΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΩΝ ΟΝΕΩΝ

Ἐκείνη τὴ χρονιά μέσα εἰς τὰ δεινὰ τοῦ πολέμου καὶ τὸν κατατροπὸ τῆς φύσεως, πού τ' ἀμπέλια δύο χρόνια στὴ σειρά δὲν ἔκαμναν μαζούλι, καὶ ἕνα ἄλλο κακὸ εὗρθηκε τὸ χωριό. Οἱ βρύσεις στειρέφανε ὅλες. Καὶ ἄλλες χρονιές τὰ νερά μας ἐπάθαιναν βλάβες, ποτὲ ὅμως δὲν ἐστέρεφον ἔτσι ὅλες οἱ βρύσεις. Τὸ πολὺ πολὺ θὰ ἐστέρευε ἡ βρύσι τῆς Αὐλαῆς ἢ καὶ τοῦ Ἀλωνιοῦ, πού ἦταν πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ μάννα. Ἡ Σαρρή ὅμως πού ἦταν στὴ μέση τοῦ χωριοῦ θὰ ἔτρεχε.

Ἀλλὰ τὴ χρονιά ἐκείνη ἐστέρευε καὶ ἡ Σαρρή.

Ὅλο τὸ χωριὸ τώρα ἦταν ἀναγκασμένο νὰ παίρνῃ νερό ἀπὸ τὴν Πέρα βρύσι, τὸ ὀνομαστὸ Κιούγκι. Ἡ βρύσι αὐτὴ ἦταν κοντὰ στὴ μάννα τοῦ νεροῦ καὶ ἔτρεχε τόσο πολὺ νερό πού εἰμπορούσε καὶ μύλο ἀκόμη νὰ γυρίσῃ.

Οἱ ἄλλες ἦταν διακλαδῶσεις, πού διαχέτευονταν τὸ νερό ἀπὸ τὴν ἴδια μάννα καὶ εἶχαν μεγάλο δίκτυο. Πρώτῃ ἀπὸ τίς ἄλλες ἔρχονταν ἡ Σαρρή, ὕστερα τοῦ Ἀλωνιοῦ καὶ τελευταία τῆς Αὐλαῆς, πού ἦτο εἰς τὴν κάτω συνοικία.

Τὸ χωριὸ εἰς τίς ἄκρες τοῦ εἶχε καὶ ἄλλες πηγές, ὅπως ἦταν τοῦ Ἀι-Γιαννιοῦ, ἡ Καῦα ἢ Κόρια βρύσι, καὶ ἄλλες, εἰς τὰ χρόνια μας ὅμως καθεαυτὴ βρύσεις πού ἐπαίρνε ὁ κόσμος νερό ἦταν ἡ Σαρρή, τοῦ Ἀλωνιοῦ, τῆς Αὐλαῆς καὶ τὸ Κιούγκι ἢ Πέρα βρύσι.

Ἡ διοχέτευσις ἐγίνετο μὲ πηλοσωλήνες (κιούγκια) πού τοῦς ἔκαμναν εἰς τὴ Χώρα καὶ εἰς τὸ Μυριοπόρτο, καὶ ἔσπαζαν πολὺ εὐκολα. Μόλις ὅμως ἔβλεπαν ὅτι τὸ νερό ἀρχίζε νὰ ὀλιγοστεύῃ, ἀκόμη ἀπὸ τὴν ἀκρινὴ βρύσι τῆς Αὐλαῆς, ἔφαγναν καὶ εὗρισκαν τὴ βλάβη καὶ ἀμέσως τὴν ἐδιόρθωναν. Ὅλη ἡ δυσκολία ἦτο νὰ βροῦν πού θὰ ἦτο τὸ σπάσιμο· τὰ ἄλλα ἦταν εὐκολα. Ἔδιναν ἕνα δύο ἡμερομίσθια, ἀνοίγαν τὸ μέρος ἐκεῖνο καὶ τὸ ἐδιόρθωναν ἢ μὲ τὴν ἀντικατάστασι τοῦ σωλήνος ἢ ἔδεναν τὴν τρύπα μὲ τὸ λου-κιοῦγκι, ἕνα πύγμα, πού τὸ ἔκαμναν μὲ ἀσβεστίνη, λάδι καὶ ραμβάκι.

Ἀπὸ τὸν προηγούμενον χρόνον τὸ νερό ἀρχισε νὰ ὀλιγοστεύῃ ἀπὸ τίς βρύσεις, ἀλλὰ οἱ χωριανοὶ εἶχαν τόσο βάσανα καὶ τέτοιες φτώχειες πού ἦτο ἀδύνατον

νὰ τὸ προσέξουν αὐτό. Πρῶτα ὁ πόλεμος ἐκεῖνος, πού ἀρχισε εἰς τὸ χωριὸ μὲ τὴν ἐπίταξι τῶν μουλαριῶν καὶ μὲ τὴ στρατολογία ἀπὸ τὰ εἰκοσι ἕως τὰ σαραντὰ πέντε, πράγμα πού δὲν εἰμπορούσαν οὔτε νὰ τὸ φαντασθοῦν ποτὲ οἱ χωριανοί. Δεύτερο κακὸ μεγάλο ὁ περονόσπορος, πού τ' ἀμπέλια δύο χρόνια εἰς τὴ σειρά δὲν ἔκαμναν καθόλου σταφύλια. Δυστύχημα πού κανένας δὲν θυμῆθηκε νὰ εὗρθηκε ποτὲ τὸ χωριό. Τελευταία δέ, ὅταν οἱ Ἀγγλογάλλοι ἤρθαν εἰς τὸ Τσανάκκαλε, οἱ Τούρκοι ἐπέταξαν καὶ αὐτὰ τὰ γαιδουράκια, τὸ μοναδικὸ στήχημα τοῦ χωριοῦ, διότι μὲ αὐτὰ ἐσόδευαν καὶ προσπαθοῦσαν νὰ ζήσουν, ὅσοι ἔμειναν εἰς τὸ χωριό.

Καὶ νὰ ἦταν μόνο αὐτά; Εἶχαν καὶ γρίνιες ἀναμεταξύ των. Ὁ ἕνας φοβόνταν τὸν ἄλλον. Τὰ μίσῃ καὶ τὰ πάθῃ ἐσφαιζαν μερικὸς νὰ καλοπιάσουν τοὺς δουλιάρους, ὅταν ἐγίνε βουλγαρικὴ κατοχή, καὶ νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς ἐχθροὺς των, συστεινόμενος αὐτοὺς ὡς τουρκοφίλους. Καὶ μὲ τὴν σειράν των αὐτοί, ὅταν ἤρθαν οἱ Τούρκοι, τὰ ἐφκίαζαν καὶ τοὺς ἑαυτοὺς νὰ ἐκδικηθοῦν τοὺς ἄλλους.

Ἐνας φόβος καὶ τρόμος κατεῖχε ὅλους τοὺς χωριανοὺς. Πολλοὶ ἐπρόφθαναν καὶ ἔφυγαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Τὸ χωριὸ ἐρήμαζε κυριολεκτικὰ. Ποιὸς θὰ ἔβλεπε τὰ νερά; Ὅταν ἦρθε ἡ ἀνοίξις καὶ ζέστανε ὁ καιρὸς καὶ τραβήχθηκαν τὰ χιόνια καὶ ξηράθηκε ἡ γῆς, ἐκεῖ κάτω ἀπὸ τὸ δρόμο πού πήγαινε εἰς τὴν Πέρα βρύσι, ἀρχισε νὰ ἀναβλύζῃ νερό. Ὅλοι ἐκατάλαβαν τότε ὅτι ἐκεῖ ἦταν τὸ σπάσιμο.

Οἱ τρεῖς βρύσεις ἐστέρεφον, ἡ βλάβη τῶν σωλήνων φαίνονταν, ἀλλὰ κανένας δὲν ἔβαζε χέρι. Ἡ κοινοτικὴ ἀρχὴ δὲν εἰμπορούσε ἢ δὲν ἠθέλε νὰ διορθώσῃ τὴ βλάβη. Ὑστερα οἱ κυριάρχοι κάθε μέρα μᾶς φορολογοῦσαν μὲ ἐράνους διὰ τὸ στρατό καὶ τὸ στόλο. Μερικοὶ νοικοκυραιοὶ πού ἀπέμειναν εἰς τὸ χωριό, κάθονταν εἰς τὰ καφενεῖα καὶ ἔβλεπαν νὰ ὀλιγοστεύῃ τὸ νερό μέρα μὲ τὴν ἡμέρα κανεῖς τινος ὅμως δὲν ἐτόλμα νὰ ἐξοδεύσῃ ἐνατὸ γρόσια καὶ νὰ διορθώσῃ τὴ βλάβη, διότι δὲν εἰσέφερε καὶ αὐτοὺς ἐδὼν τὴν ἄλλη ἡμέρα θὰ εἶχε ψωμί διὰ τὰ παιδιὰ του.

Τοὺς ἀπασχολοῦσε ὅμως πολὺ αὐτὸ τὸ

ζήτημα και σιγά σιγά έβγαζαν να ένδραφέρωνται και διά τόν πολέμον άκόμη, τό σοβαρώτερο τότε ζήτημα, πού περιμέναμε από ώρας εις ώρα να σπάσῃ τό Τσανάκκαλε και να μπουν οί Εύρωπαίοι μέσα, να γλυτώσουμε από τά δεινά τοῦ πολέμου.

Μοναδική των άπασχόλησις ήταν τά νερά. Καί όταν μέ τίς μεγάλες ζέστες ξηράθηκαν πιά όλότελα οί βρύσεις, έβλεπε κανείς παραθάνια έλόκληρα να ξεκινούν από όλες τίς άκρες τοῦ χωριοῦ γιά τήν Πέρα βρύσι, να γεμίσουν τίς στάμνες των και τούς κουβάδες.

Οί καλοί νοικοκυραίοι εις τό χωριό δέν έκουβαλούσαν νερό. Αυτό τό θεωρούσαν πολύ έξευτελιστικό, και έστελναν τίς γυναίκες των και τά παιδιά των.

Τό μαρτύριο αυτό των παιδιών και των γυναικῶν, να κουβαλούν από τόση απόστασι τό νερό, δέν συγκινοῦσε κανέναν. Οί νοικοκυραίοι, πού δέν έπαυαν να συζητούν διά τήν έλλειψι τοῦ νεροῦ, δέν τό έκαμναν διά να βγάλουν από τόν κάπο τίς γυναίκες των και τά παιδιά των, αλλά διά να προφυλαχθῶν από τίς αρρώστειες. Φαντάζονταν πώς τό νερό πού έτρεχε από τίς βρύσεις αδιάκιστα μέσα εις τούς θρόμους και έπιναν αμέσως και κολιμβούσαν μέσα εις τούς βούρκους οί παπες, και δρόσιζε τά σκυλάκια και τίς αλλές, ήταν ευεργετικό και διά τήν υγεία των. Έβλεπαν μέ τήν ζηράλα να μεγαλώνουν τά μικρόβια και να γίνονται σάν βουδάλια. Ο άνθρωπος όταν αισθανθῇ να τοῦ λείπει κάτι τό συνηθισμένο νομίζει ότι αλλάζει ο ρυθμός τῆς ζωῆς του. Οί λάσπες, ο βόρβορος ήταν συνηθισμένα μέ τό είναι των. Η εξαφάνισις των δημιουργοῦσε άνησυχίες. Τί θά απογίνουμε ; . .

Ο φόβος των αὐτῶν σάν ἐπιφάντης τοῦς έδάρυνε τήν ψυχή.

Είχαν όμως τή γνώμην ότι έπρεπε από τήν αρχή να προλάβουν τό κακό. Τώρα, πού πέρασαν δύο χρόνια, ένόμιζαν ότι ήτο πολύ άργά. Τό δίκτυο θά έγινε σαβάλο, έλεγαν, και τί να πρωτοδιορθώσουν ; . .

— Άς μπουν οί Έγγλέζοι μέσα κι ύστερα . . .

Ανόφελα ο πολύδακρος και κοσμογυρισμένος Πυόντης (και κατά τό νεοελληνικότερο Πούντης) ένας ναλέτης και κακορίζικος, πού δέν ειμπορούσε να μο-

νοίται, ούτε μέ τά ρούχα του, τοῦς έλεγε πώς ή πολυκαίρια δέν έχει καμμιά σχέση, πώς τό ρήγμα των σολήνων είναι ένα και σιγά σιγά μεγάλωσε και στέρεψαν οί βρύσεις, πώς αν διορθωθῇ τό ένα ρήγμα, τό μεγάλο, τό νερό θά τρέξῃ . . . και άλλα πολλά. Δέν ειμπορούσε όμως να τοῦς πείσῃ.

Ο Πούντης τήν εποχή εκείνη ήταν ο πτωχότερος μέσα εις τό χωριό. Τί ειμπορούσε να ξέρῃ ; Αδιάφορο εἶναι επήγῃ εις τή Σμύρνη και εις τό Αἴβαλη και εἴξευρε και τήν καλλιέργεια και τήν έπεξεργασία των σύκων και τῆς σταφίδας. Αναγκάζονταν ο καθήμενος να καταπνίγῃ όλους τοῦς θυμούς του και να θυμῇ μέ κάποια χάρι και μέ χαμόγελο εις τοῦς νοικοκυραίους, διά να τοῦς καταφέρῃ να κάμουν αρχή να διορθώσουν τά νερά, διά να βγάλῃ και αὐτός κανένα μερικάματο, πού εἶχε φοβεράς πείνας.

Δέν ήτο όμως τοῦ έμπόδιο μόνον εις τοῦς νοικοκυραίους ; και ο στραβοκέφαλος ο Μπαχαρλής, ο μόνος σογιουτζής μάστορας (υδραυλικός) εις τό χωριό, πού εἴξευρε να κάμνῃ τό λουκούγκι και να τό προσαρμόζῃ εις τά ρήγματα, και αὐτός δέν ένοῦσε να λερῶσῃ τά χέρια του μέ ένα και μέ δύο μερικάματα. Και μέ τά δίκια του ο άνθρωπος, διότι ήτο ο μόνος εξασφαλισμένος από τό μέρος τῆς πείνας εις τό χωριό. Οὔτε λαχέτο τοῦ έπρεσε, ούτε καμμιά ατιμία έκαμε. Νά, πώς εξασφαλίστηκε ; Ο σεισμός πού έγινε τό 1912 εις τά Γανόχωρα κατέστρεψε όλους τοῦς νερόμυλους. Οί νερόμυλοι — και εἶχε πολλοῦς τό χωριό — ήταν παλαιά κτήματα και είχαν μοιρασθεῖ εις πολλά μερίδια. Κατήντησε ένας νερόμυλος να ἔχῃ εἴκοσι και τριάντα και πενήντα ακόμη νοικοκυραίους. Οσο έδούλευαν, οί νοικοκυραίοι έμοιράζονταν εξίσου τά άλυστικά. Όταν όμως γκρεμιστήκαν δέν ειμπορούσαν να συμφωνήσουν εἰσι και να τοῦς ξαναφτιάξουν.

Ο Μπαχαρλής όμως, πού οί μεγάλοι νοικοκυραίοι δέν τοῦ έδιναν και πολλή σημασία, άγόρασε μερικά μερίδια, και ακόμη λίγα, και έφθασε ν' αποκτήσῃ μισό μύλο. Έμαθε και τήν τέχνη τοῦ μολωνά και μπήκε ο ίδιος μέσα. Τί άνάγκη εἶχε τώρα ν' ανακατόνεται μέ δουλειές και μέ επαγγέλματα πού έκαμνε εις τήν εποχή τῆς φτώχειας του ;

— Άν θέλετε, τοῦς έλεγε, ν' ανοίξετε

λόκληρο τὸ «σούγιουλο» (τὸ δίκτυο), τότε, ναί, ν' ἀφῆκω τὴν θλαϊά μ' κί νὰ τὰ κάρω τὰ νερά, γιαδεμή, γιὰ ἕνα κί γιὰ δύο μεροκάματα θὰ λερώσω τὰ χέριά μ' ; . .

Οἱ νοικοκυραῖοι ὅμως, μὴ πού δὲν εἶχαν σκοπὸ νὰ διορθώσουν τὰ νερά, τὸ ἔρριξαν εἰς τὴ συζήτηση. Ἦταν δὲ οἱ ἀδδμημιῶται περίφημοι συζητηταί· καὶ προσπαθεῖσαν νὰ βροῦν τὴν αἰτία πού ἔσπαναν κάθε τόσο οἱ σωλῆνες.

— Γιατί τάχα νὰ σπάνουν ; . .

Ὁ καθένας ἔλεγε καὶ ἀπὸ μιά γνώμη καὶ τέλος κατέληξαν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἔκεινον πού καταστρέφει τὰ νερά εἶναι τὰ δένδρα . . . Μέσα εἰς τὸ χωριὸ δὲν πρέπει νὰ φυτεύονται δένδρα . . .

Ἀλλὰ καὶ ποῖς ἐφύτευε δένδρα μέσα εἰς τὸ χωριό; Τὰ δένδρα μοναχὰ τῶν ἐφύτρωναν καὶ ἐμεγάλωναν χωρὶς καμμιὰ περιποίησι. Οἱ ρίζες τῶν ὁμῶς εἰσχωροῦσαν μέσα εἰς τοὺς σωλῆνες, ἐμεγάλωναν, τοὺς στενωχωροῦσαν καὶ τοὺς ἔσπαζαν.

— Γι' αὐτὸ δὲν ἔχουμε νερά! . . εἶπαν ὅλοι μὲ μιά φωνή.

Δὲν ἐχρειάζετο βέβαια καὶ μεγάλη ἐπιλοχνοσία διὰ νὰ φθάσουν εἰς αὐτὴ τὴ σκέψη, διότι κάθε φορὰ πού θὰ ἀνοιγαν νὰ διορθώσουν τοὺς σωλῆνες ἔβγαζαν πάλιν ρίζες ἀπὸ μέσα.

Πῶς ὁμῶς θὰ ἐξολοθρευόταν τόσα δένδρα; Ἐνα ἦταν ἡ δόξα. Τὸ χωριὸ ἦταν γεμάτο ἀπὸ δένδρα. Καὶ τὰ περισσότερα ἦταν ἡμερὰ σκαμνῆς — πού ἔθρεφαν μὲ τὰ φύλλα τῶν τοὺς μεταξοσκώληκας, πού ἔκαιναν τὰ κοκούλια, ἕνα ἀπὸ τὰ κυριότερα εἰσοδήματα τοῦ χωριοῦ.

Πολὺ δύσκολο πρᾶγμα νὰ ἐκανοποιηθῶν ὅλοι αἱ ἀνάγκαι. Ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος ἀντιθέσεις. Τὰ αὐτοκίνητα διευκολύνουν τίς συγκοινωνίες, ἀλλὰ κόβουν ἀνθρώπους. Καὶ κάποιος εὐαίσθητος ἐπρότεινε νὰ καταργηθῶν, διὰ νὰ μὴ γίνωνται αὐτοκίνητιστικά δυστυχήματα . . . Ἀκουσα δὲ πάλι: ἄλλον ἄνθρωπον πού ᾔθελε νὰ καταργηθῶν αἱ ἐργασίες διὰ νὰ μὴ γίνωνται κοινωνικαὶ ἀναστατώσεις . . .

Καὶ οἱ νοικοκυραῖοι τοῦ χωριοῦ χωρὶς πολὺ νὰ βασανισθῶν εὗρηναν τὴ λύσι τοῦ ζητήματος: νὰ ξεριζωθῶν τὰ δένδρα.

Ἀλλὰ ποῖς θὰ ἔκαινε τὴν ἀρχή;

..

Μία ἄλλη λεπτομέρεια ὁμῶς ἔκαινε νὰ χαλαρωθῇ κάπως ἡ ἰδέα αὐτὴ τῆς ἐκρίζωσης τῶν δένδρων. Τὴν ἐποχὴ ἔκαινῃ οἱ Τοῦρκοι τῆς ὑποδικιήσεως τοῦ Μυριοπότου τσακώθηκαν ἀναμεταξύ των. Ὁ καϊμακάρης ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος καὶ ὁ κριτῆς ἀπὸ τὸ ἄλλο ἐχωρίσθηκαν εἰς δύο μερίδες. Ἡ κάθε μία διὰ νὰ ἐπικρατήσῃ προσεπάθει νὰ ἐπηρεάσῃ καὶ νὰ πεισπαισθῇ καὶ τίς χριστιανικὰς κοινότητες.

Ὁ καϊμακάρης ἦταν ἐπόμενο νὰ ἐγκολπωθῇ τὸ κοινοτικὸν καθεστὸς τοῦ χωριοῦ, ἐνθ' ἡ μερίδα τοῦ κριτῆ ἐπεδίωξε νὰ καταρτίσῃ ἀντιπολίτευσι. Αὐτὸ ἦταν εὐκόλο. Ἡ δυσφορία κατὰ τοῦ κοινοτικοῦ καθεστώτος ἦταν μεγάλη, ἀλλὰ κανεὶς δὲν τολμοῦσε νὰ πῇ τίποτε. Καὶ τὸ παραμικρὸν εἰς τὸ ἔλεγε θὰ ἐχαρακτηρίζετο ὡς προδοτικὸν καὶ εἰς τὸν δὲν θὰ ἐξωρίζονταν καὶ δὲν θὰ ἐφυλακίζονταν, θὰ τὸν ἐπαίρναν ἕνα βράδυ εἰς τὸ παρακλῶν νὰ τὸν κἀνουν καδρο στὸ ζῦλο. Ἦταν ἀρκετὸν βέβαια αὐτὸ διὰ νὰ ἐπιμώσῃ ὅλοι τὰ στόματα. Ἡ ἐνθάρρυνσις ὁμῶς τοῦ κριτῆ τοὺς ἐμπεδίασε κάπως καὶ εὗρέθησαν μερικὰ πού ἐδέχθησαν νὰ συνεργασθῶν μαζί του.

Ὁ κριτῆς ἐπέτυχε νὰ μετατεθῇ ὁ καϊμακάρης καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις τοῦ χωριοῦ ἐσῆκωσε κεφάλι. Καὶ μὴ πού ὁλόκληρο τὸ χωριὸ δυσφοροῦσε κατὰ τοῦ κοινοτικοῦ καθεστώτος, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ κριτῆ ἡ ἀντιπολίτευσις ἔθριξε τὸν μουχτάρη καὶ τὴν δημογεροντίαν καὶ ἔβγαλαν ἄλλους.

Αὐτὸ συνετέλεσε νὰ ἐρθῇ εἰς τὸ χωριὸ ἕνας προδουκας πού ἦταν κρυμμένος, ποῖς ξεῦρει πού, ἀπὸ φόβο τοῦ τοπικοῦ καθεστώτος. Αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος, εἰς εἰδὲ αὐτὴ τὴν κατάστασι εἰς τὸ χωριὸ, πού ἐξηράθησαν οἱ βρύσεις καὶ ὁ κόσμος ὑπέφερε τόσο ἀπὸ τὴν ἐλλείψῃ νεροῦ, ἐπάνω εἰς τὸν ἐνθουσιασμό του, πού ἀπέκτινσε τὴν ἐλευθερίαν του, δὲν ἔδωκε προσοχὴ εἰς τίς «θεωρητικὰς λύσεις» τῶν ἄλλων. καὶ ἔπιασε ὁ ἴδιος, ἐπῆρε καὶ δύο τρεῖς ἀνθρώπους καὶ ἄρχισε νὰ ἀνοίγῃ τὸ δίκτυο. Ὅπου εὗρισκε βλάβην ἐδιόρθωνε καὶ προχωροῦσε . . . Ἐτοί εἰς ὁλίγας ἡμέρας τὸ χωριὸ ἀπέκτινσε τὰ νερά του καὶ ὁ κόσμος τὸν εὐχότανε διὰ τὸ καλὸ

πού έκαμε και έμπαρίξε τὰ πεθαμέ-
να του.

..

Ἡ ἰδέα ὅμως νὰ ξεριζωθοῦν τὰ δέν-
δρα ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ χωριὸ ἐριζώσε
τόσο βαθεῖα, πὺν καὶ ὅστερα ἀπὸ τὴν ἀ-
ποκατάστασι τῶν νερῶν εἶχε πολλοὺς ὀ-
παδοὺς. Τοῦλάχιστον ἐκεῖνα πὺν ἦταν
κοντὰ εἰς τοὺς σωληνες ἔπρεπε τὸ δίχως
ἄλλο νὰ κοποῦν, διὰ νὰ μὴ στερέψουν
πάλι οἱ βρύσεις.

Εἰς τὸ μήκος τοῦ δρόμου πὺν περνοῦ-
σαν οἱ σωληνες, ἕνας νοικοκύρης εἶχε
κάπου ἐκατὸ δένδρα καὶ οἱ ἄλλοι ἐπέ-
μειναν καὶ καλὰ οἱ ἔπρεπε νὰ τὰ βγάλῃ.
Αὐτὸς ὅμως ἔκαμε πὺς δὲν ἐκαταλά-
βαινε. Τὰ δένδρα βέβαια ἔπρεπε νὰ ξε-
ριζωθοῦν, ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν συγκιτάσει
τοῦ ἰδιοκτητοῦ. Καὶ προσπαθοῦσαν νὰ
τὸν φέρουν εἰς τὸ φιλότιμο, διὰ τὸ καλὸ
τοῦ χωριοῦ, νὰ κἀμῃ αὐτὴ τὴ θυσία.

Ἀλλὰ ἐκεῖνος δὲν ἦταν κουτὸς νὰ κα-
τατρέφῃ τὰ δένδρα του, πὺν εἶχε τόσο
εἰσόδημα ἀπ' αὐτὰ.

Ἀν ἀφαίρετομε τὰ δένδρα αὐτὰ καὶ
μερικῶν ἄλλων πὺν εἶχαν κήπους μικροὺς
ἐπάνω εἰς τὸ δρόμο πὺν περνοῦσαν οἱ
σωληνες, τὰ λοιπὰ ἦσαν μὲρστὰ εἰς τὴν
πόρτα τῶν σπιτιῶν, συνήθως ἀπὸ ἕνα
εἰς κάθε σπιτί, καὶ τὸ καλοκαίρι μαζεύου-
σαν οἱ γυναῖκες καὶ τὰ κορίτσια τῆς
γειτονίας καὶ πλέκανε καὶ κεντοῦσαν
κάτω ἀπὸ αὐτὰ.

Κάθε δένδρο εἶχε καὶ μίαν ἱστορίαν καὶ
ἦταν συνδεδεμένο μὲ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ
σπιτοῦ. Τὸ δένδρο πὺν ἦτο ἐμπρὸς εἰς
τὴν πόρτα, ἀποτέλοῦσε καὶ αὐτὸ μέλος
τῆς οἰκογενείας καὶ τὸ περιποιούνταν
καὶ τὸ προσφύλαγαν οἱ ἀνθρώποι τοῦ σπι-
τιοῦ. Δι' ἕνα τέτοιο δένδρο πὺν ἔκοψε
κάποιος, τοσκόνηθηκαν δύο οἰκογένειες
καὶ χρόνια δολοκλήρα ἐδικάζονταν καὶ
καταστράφηκαν οἰκονομικῶς, διὰ νὰ ἀ-
πονεμηθῇ δικαιοσύνη καὶ τιμωρηθῇ ὁ ἱε-
ρόσυλος πὺν ἐτόλμησε νὰ προσβάλῃ τὸ
ἅθιο δένδρο. Αὐτὴ ἡ ἱστορία ἀπὸ χρόνια
ἦταν γνωστὴ εἰς τὸ χωριὸ καὶ ὅλοι ἐπέ-
δονταν τὰ δένδρα.

Τὸ κύμα ὅμως τῶν νέων ἰδεῶν, ἡ ἀνα-
γωγὴ παντὸς φαινομένου εἰς μίαν αἰτίαν,
παρῆσεν τοὺς χωρικοὺς εἰς ἐπικινδύνους
σκέψεις καὶ εἰς ἐπικινδυνότερας ἐφαρμο-
γάς. Ὁ Χ... ἦταν πολύξαιρος καὶ στα-
θερὸς εἰς τὸ λόγον του σὰν ἐγγλέζος. Ἡ-

θελε νὰ συμριζώνονται τὰ ἔργα του μὲ
τὰ λόγια του. Δὲν εἶχε ἀνάγκη νὰ βλέ-
πῃ τί κἀμῃ: ὁ ἕνας καὶ ὁ ἄλλος. Ἀφοῦ
καὶ αὐτὸς ἦταν σύμφωνος ὅτι τὰ δένδρα
καταστρέφουν τὰ νερά, καὶ ἀφοῦ ἡ διο-
χέτευσις περνοῦσε ἐμπρὸς ἀπὸ τὸ σπιτί
του, δὲν χωροῦσε καμμίαν ἀμφιβολίαν πὺς
καὶ ἡ σκαμνία πὺν εἶχε ἔξω ἀπὸ τὴν
πόρτα του, κατέστρεψε καὶ αὐτὴ τοὺς
σωληνες.

E. Z.

(Τὸ τέλος εἰς τὸ ἔρχομενον)

ΑΠΟ ΤΗΝ ΖΩΗΝ ΤΟΥ Μ. ΝΑΠΟΛΕΟΝΤΟΣ

Ὅτε ὁ Ναπολεὼν διήρχετο ἐκ μίας πτω-
χῆς κομποπόλεως, οἱ κάτοικοι τῇ πρωτο-
μασῶν μεγαλειότην ὑποδοχῇ καὶ μεταξὺ ἄλ-
λων κατασκευάσαν πολυτάπανους θρησκευτι-
κὰς ἀφίσδας. Ὁ αὐτοκράτωρ ἠγχαριστήθη πολ-
λὴ διὰ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀγάπην αὐτῇ
τῶν χωρικῶν. Ὅταν ὅμως ὁ ἡμαρχος τοῦ
ἐξέθετο τὴν ἀλλοτρίτητα τῶν δημοτῶν του, οἱ
ὅποιοι δὲν ᾔσαν πλοῖστοι, ὁ Ναπολεὼν τῇ
εἶπε:

— Τότε, κύριε ἡμαρχε, πρὸς τί νὰ γίνω-
ρην αὐτὰ καὶ ἀχρηστοὶ δαπάναι καὶ αἱ τόσαι
πρωτομασίαι διὰ τὴν ὑπόδοχὴν μου; Νομίζω
ὅτι θὰ εἰμφοροῦσαν νὰ λείψουν.

Καὶ ὁ ἡμαρχος μὲ ὄλην τὴν ἐτοιμότητά
του τῇ ἀπάντησε:

Αἱ Μεγαλειότης, ἐκάμαμεν ὅτι ἐχρεω-
στοῦμεν νὰ κἀμῃμεν, ἀλλὰ δύνανται νὰ βα-
βαίσωμεν τὴν Μεγαλειότητά σας εἰς χραιστού-
μεν ἐκεῖνο τὸ ὅποῖον ἐκάμαμεν.

Ὁ Ναπολεὼν ἐγάλασε πολὺ μὲ τὴν ἐξέπνον
αὐτῇ ἀπάντησιν τοῦ ἡμαρχοῦ καὶ ἐτάξε
νὰ τῇ δοθῇ ἐκατόν ναπολεόνια διὰ τὰς ἀ-
νάγκας τοῦ δήμου του.

ΜΙΑ ΔΙΑΛΕΞΙΣ

Τὴν Τρίτην, 25 Ἀπριλίου, τὸ ἑσπέρας εἰς
τὸν «Παρνασσόν» ὁ καθηγητὴς κ. Γ. Φραγ-
κιδάκης ὡμίλησεν ἐνώπιον πολυλήθοῦς ἀ-
κροατηρίου μὲ θέμα: «Ἡ κατὰ τὸν Πλάτωνα
ἀλήθεια ἐλευθερία θέρμειον τοῦ Νέου Κρά-
τους».

Εἰς τὸ προσεχές θὰ δημοσιεύσωμεν περίλη-
ψιν τῆς ὥρας αὐτῆς διαλέξεως.

— Τὸ ταξιδιὸν μας εἰς Ἅγιον Ὅρος καὶ
Καβάλλαν ἀνεβλήθη διὰ τὸν Σεπτέμβριον,
ὅστις τὸ ἀτιμολοῖον «Κρήτη», λόγῳ ἐπισκοπῆς,
δὲν ἐξετάλασε τὸ ὁρομολόγιόν του κατὰ τὴν
Μεγάλην Ἑβδομάδα.

— Εἰς Θεσσαλονίκην ἀπεβίωσαν ὁ ἐξ Ἀδῶν-
μου καταγόμενος Νικόλαος Μπαρμπας.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΓΝΩΜΑΙ

Θέλον ὁ Θεὸς νὰ εἰρυνεωθῇ τὸν ἄνθρωπον,
τοῦ ἔδωκε πνεῦμα.